

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқу-әдістемелік кешені

«6B04205 – Құқықтану» білім беру бағдарламасы

Банк құқығы

Семинар сабақтарының тақырыптары:

Семинар 1. Банк жүйесі және оның элементтері. Банк қызметі ұғымы және оның мазмұны. Қазақстан Республикасының заманауи банк жүйесі. Дағдарыс жағдайында Қазақстан Республикасы экономикасының банк секторының ұйымдастырушылық мәселелері .

Семинар 2. Банк қызметі саласындағы қатынастардың ерекшелігі. Банктік құқықтың мәні мен әдісі, банктік құқықтық қатынастар. Банк құқығының қайнар көздері .

Семинар 3. ҚР Банкінің құқықтық мәртебесі. ҚР Банкінің мемлекеттік органдармен қарым -қатынасы. ҚР Банкінің функциялары. ҚР Банкін басқару.

Семинар 4. Кредиттік ұйымдар ұғымы және түрлері. Кредиттік ұйымдарды құру және тіркеу тәртібі. Кредиттік ұйымдарды қайта ұйымдастыру. Кредиттік ұйымдарды тарату. Кредиттік ұйымның банкроттық ерекшеліктері

Семинар 5. Кредиттік ұйымдардың қаржылық сенімділігін қамтамасыз етудің жалпы қағидаттары. Банк қызметінің нормативтері. ҚР Банкінде міндетті резервтерді депозитке салу. Орналастырылатын ақша қаражатына резервтер құру. Салымдарды сақтандыру жүйесі.

Семинар 6. Кредиттік ұйымдардың қызметіндегі ішкі бақылау шаралары

Семинар 7. Қазақстан Республикасының банк жүйесіндегі банктік қадағалаудың жалпы шарттары. Банктік қадағалау шаралары. Қазақстан Республикасы Банкінің қадағалау ықпал ету шаралары. Несие ұйымынан лицензияны қайтарып алу. Банк қызметін бақылаудың өзге де түрлері.

Семинар 8. Несиелік ұйымдар валюталық бақылау агенттері ретінде. Несиелік ұйымдар салықтық бақылау агенттері ретінде. Кредиттік ұйымдар сот шешімдерін орындау жүйесінің қатысушылары ретінде. Кредиттік ұйымдардың банктік құпияны қамтамасыз етуі. Несиелік ұйымдар несиелік тарих жүйесінің мүшелері ретінде.

Семинар 9. Банктік бақылауды құқықтық реттеу банктік құқықтың жалпы бөлімінің институты ретінде: түсінігі, маңызы, нормативтік -құқықтық базасы. Мемлекеттік қаржылық бақылау ұғымы, мемлекеттік қаржылық бақылаудың үлгілері, түрлері, принциптері мен стандарттары.

Семинар 10. Қазақстан Республикасының Қаржы рыногымен қаржылық ұйымдарды реттеу және қадағалау жөніндегі агенттігі. Банктердің қызметін лицензиялау және банктерді ашу агенттіктің құзыретіне берілді.

Семинар 11. Банк қызметін жүзеге асыруға құқылы, коммерциялық ұйым болып табылатын заңды тұлға. Банктің ресми мәртебесі заңды тұлғаны әділет органдарында банк ретінде мемлекеттік тіркеумен және банк операцияларын

жүргізуге қаржы рыногымен қаржылық ұйымдарды реттеу және қадағалау жөніндегі уәкілетті органның лицензиясы болуымен белгіленеді. Банкті құру және оның жарғылық капиталына қатысу банктің құрылтайшыларымен акционерлерінің құқықтарымен міндеттері. Банк операцияларын жүзеге асыру.

Семинар 12. Капитал нарығында банктер елдалдық қызмет атқарады, яғни, бір тұлғалардың уақытша бос ақша қаражаттарын тарта отырып, оларды қажетсінетін басқа тұлғаларға береді. Банк және банкілік қызмет туралы заң несиелеу шартын тараптардың ерікті түрде ерік білдіруімен негізделетін шарт ретінде қарастыруы. Банкілік операциялар активтік және пассивтік болып бөлінеді. Пассив операцияларында банк қарыз алушы ретінде болады, актив операцияларында банк қарыз беруші ретінде болады.

Семинар 13. Банкілік несиелеудің құқықтық негіздері: мәні, принциптері, ерекшеліктері. Нарықтық экономиканың қалыптасуы мен дамуы несиелік қатынастарымен тікелей байланысты. Кез - келген басқа да қатынастар секілді, несиелік қатынастар да мемлекетте құқық арқылы реттелуі. Несиенің барлық уақытта белгілі бір шарттармен берілуі және ссудалық капиталдың қайнар көздерін талдау жеке экономикалық категория ретіндегі несиенің мәнін анықтауға негіз болады

Семинар 14. Банктік шарттар: түсінігі, түрлері, мазмұны. Банктік шарттардың жасау талаптары тараптардың құқықтары мен міндеттері. Азаматтық кодекс бойынша банкілік салым шартының түсінігі және мазмұны (756 бап ерекше бөлім АҚ). Салымдардың түрлері олардың түсінігі және ерекшеліктері (757,765,758,762 баптар, АҚ) Банк клиенттерінің банктерде есепшот ашу жүргізу және жабу тәртібі. Банкілік шоттың түсінігі мен түрлері. Банкілік шот институтын құқықтық реттеу құқықтық маңызы жағынан әр түрлі нормативті-құқықтық актілердің негізінде іске асырылады. Банкілік шот банк пен клиент арасындағы шарт болып табылады.

Семинар 15. Ислам банкингінің қағидаттары мен мақсаттары. Ислам банкингінің Қазақстан Республикасында құқықтық жағдайы. Ислам банкингінің құқықтық мәртебесін айқындау.

Семинар сабақтарының мазмұны

1. Тақырып: ҚР Банк құқығының түсінігі, пәні, қағидалары және жүйесі.
Сілтеме сөздер: банк, қаржы.

1. Банк құқығының түсінігі, пәні және реттеу тәсілдері.
2. Банк құқығының жүйесі: жалпы және ерекше бөлім.
3. Банк құқығының қағидалары: жалпы және арнайы.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 30-наурыздағы “Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы” Заңы. (өзгертулер мен толықтырулар енгізілген).
2. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 31-тамыздағы “Қазақстан Республикасының банктер және банктік қызмет туралы” Заңы (өзгертулер мен

толықтырулар енгізілген).

2. Тақырып: ҚР Банк жүйесі.

Сілтеме сөздер: экономика, банк, қаржы .

1. Банк жүйесінің экономикалық-құқықтық мазмұны және оның қызмет етуі.
2. Бірінші және екінші деңгейлі банктар.
3. Банк жүйесін құрайтын элементтердің түсінігі.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 16-қазандағы “Қазақстан Республикасының Парламенті және оның депутаттарының мәртебесі туралы Конституциялық заңы”
2. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 18-желтоқсандағы “Қазақстан Республикасының Үкіметі туралы” Конституциялық заңы.
3. Қазақстан Республикасының Азamatтық кодексі (1994 жылғы 27-желтоқсанда қабылданған Жалпы бөлімі, 1999 жылғы 1-шілдеде қабылданған Ерекше бөлімі) 102-104, 111-112, 117-118, 127-136, 139, 192-193, 196-198, 200-201, 206 және т.б. баптары.

3. Тақырып: Банк құқығы құқық саласы ретінде, пәні, әдісі, жүйесі. Банктік құқық ғылымы-Қазақстанның заңи ғылымдарының құрамдас бөлігі ретінде.

Сілтеме сөздер: банк жүйесі, құқық саласы, банк, қаржы .

1. Банк құқығының пәні: түсінігі және мазмұны.
2. Банктік құқықтың қазіргі кезеңде құқық саласы ретінде дамуының тенденциялары және ерекшеліктері.
3. Банктік құқықтың құқық жүйесінде алатын орны.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. Сейітқасымов Ғ.С. Ақша. Несие. Банктер. – Алматы: Экономика, 2001.
2. Амирханова И.В. Гражданско - правовое обеспечение развития предпринимательства в Республике Казахстан. – Алматы, 2003.
3. Қаржының қайтарымы қандай // Егемен Қазақстан. – 2004.

4. Тақырып: Банктік құқықтық нормалар және банктік құқықтық қатынастар.

Сілтеме сөздер: норма, қаржы .

1. Банктік құқықтық нормалар. Түсінігі, өзіне тән белгілері мен ерекшеліктері.

2. Банктік құқықтық нормаларының түрлері, топтастырылуы.
3. Баламалы және факультативті нормалар.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен екінші деңгейдегі банктер, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлеріне жүзеге асыратын ұйымдар арасында корреспонденттік қатынастар орнату ережелері».
2. «Екінші деңгейдегі банктерге ішкі аудитті ұйымдастыру ережесі».
3. «Қазақстан Республикасындағы банктерді ерікті тарату ережесі».

5. Тақырып: Банктік құқықтың қайнар көздері.

Сілтеме сөздер: норма, қаржы .

1. Банк құқығының қайнар көздері.
2. Ұлттық банктің нормативтік құқықтық актілері.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен екінші деңгейдегі банктер, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлеріне жүзеге асыратын ұйымдар арасында корреспонденттік қатынастар орнату ережелері».
2. «Екінші деңгейдегі банктерге ішкі аудитті ұйымдастыру ережесі».
3. «Қазақстан Республикасындағы банктерді ерікті тарату ережесі».

6. Тақырып: Банктік құқықта қолданылатын құқықтық реттеу әдістері. Банктік құқықтың жүйесі.

Сілтеме сөздер: банк, норма, несие, микроқаржы.

1. Банктік құқықта қолданылатын құқықтық реттеу әдістері: түсінігі, маңызы, принциптері құрылымы компоненттері.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 26-желтоқсандағы “Қазақстан Республикасының Президенті туралы” Конституциялық заңы.
2. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 16-қазандағы “Қазақстан Республикасының Парламенті және оның депутаттарының мәртебесі туралы Конституциялық заңы”
3. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 18-желтоқсандағы “Қазақстан Республикасының Үкіметі туралы” Конституциялық заңы.

7. Тақырып: Банк саласындағы мемлекеттік басқару.

Сілтеме сөздер: мемлекеттік басқару, банк.

1. Банк саласындағы мемлекеттік басқару .
2. Банк құқығының жалпы институт ретінде: түсінігі, маңызы.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен екінші деңгейдегі банктер, сондай-ақ банк операцияларының жекелеген түрлеріне жүзеге асыратын ұйымдар арасында корреспонденттік қатынастар орнату ережелері».
2. «Екінші деңгейдегі банктерге ішкі аудитті ұйымдастыру ережесі».
3. «Қазақстан Республикасындағы банктерді ерікті тарату ережесі».

8. Тақырып: ҚР Ұлттық Банкінің құқықтық жағдайы.

Сілтеме сөздер: Ұлттық Банк.

1. Ұлттық Банктің құқықтық мәртебесі .
2. Ұлттық Банктің мемлекеттік басқару органы.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 30-наурыздағы “Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы” Заңы. (әзгертулер мен толықтырулар енгізілген).
2. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 31-тамыздағы “Қазақстан Республикасының банктер және банктік қызмет туралы” Заңы (әзгертулер мен толықтырулар енгізілген).
3. Қазақстан Республикасының 02.07.2003 жылы қабылданған ҚР Бағалы қағаздар рыногы туралы Заңы (әзгертулер мен толықтырулар енгізілген)

9. Тақырып: Банктік бақылауды құқықтық реттеу.

Сілтеме сөздер: бақылау, құқықтық реттеу.

1. Мемлекеттік қаржылық бақылау ұғымы.
2. Мемлекеттік қаржылық бақылаудың үлгілері, түрлері және принциптері.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 30-наурыздағы “Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы” Заңы. (әзгертулер мен толықтырулар енгізілген).
2. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 31-тамыздағы “Қазақстан Республикасының банктер және банктік қызмет туралы” Заңы (әзгертулер мен

толықтырулар енгізілген).

3. Қазақстан Республикасының 02.07.2003 жылы қабылданған ҚР Бағалы қағаздар рыногы туралы Заңы (өзгертулер мен толықтырулар енгізілген)

10. Тақырып: ҚР қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің құқықтық жағдайы.

Сілтеме сөздер: қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау, құқықтық реттеу.

1. ҚР қаржы рыногын реттеу және қадағалау.
2. Банк қызметін лицензиялау.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 23-қаңтардағы “Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару туралы” Заңы.
2. Қазақстан Республикасының 2000 жылғы 5-шілдедегі “Қаржылық лизинг туралы” Заңы
3. Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 5-қаңтардағы “Трансферттік бағаларды қолдану кезіндегі мемлекеттік бақылау туралы” Заңы.

11. Тақырып: Коммерциялық банктердің қызметтерін құқықтық реттеу.

Сілтеме сөздер: қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау, құқықтық реттеу.

1. Коммерциялық банктердің қызметтерін құқықтық реттеу.
2. Банк операцияларын жүзеге асыру.
3. Банктің ресми мәртебесі.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 23-қаңтардағы “Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару туралы” Заңы.
2. Қазақстан Республикасының 2000 жылғы 5-шілдедегі “Қаржылық лизинг туралы” Заңы
3. Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 5-қаңтардағы “Трансферттік бағаларды қолдану кезіндегі мемлекеттік бақылау туралы” Заңы.

12. Тақырып: Банктік операциялар, түсінігі және түрлері.

Сілтеме сөздер: банктік операциялар, капитал, құқықтық реттеу.

1. Банктік операциялар, түсінігі ,түрлері.
2. Банк операцияларын жүзеге асыру.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. «Қазақстан Республикасының Үкіметінің Мемлекеттік сатып алуларды жүзеге асырудың ерекше тәртібінің Ережесін бекіту туралы 20.02.2004 жылғы Қаулысы».
2. «Қазақстан Республикасының Үкіметінің ҚР Қаржы министрлігі туралы 11.01.2001 жылғы Ережені бекіту туралы Қаулысы».
3. «Қазақстан Республикасының Үкіметінің ҚР Қаржы министрлігінің қаржылық бақылау комитетінің қызметінің кейбір мәселелері туралы 19.06.2002 жылғы Қаулысы».

13. Тақырып: Банктік несиелеудің құқықтық негіздері.

Сілтеме сөздер: несиелеу, капитал, құқықтық реттеу.

1. Банктік несиелеудің құқықтық негіздері: мәні, принциптері, ерекшеліктері.
2. Нарықтық экономиканың қалыптасуы мен дамуы.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 20-шілдедегі “Қазақстан Республикасындағы Кеден ісі туралы” Заңы. (өзгертулер мен толықтырулар енгізілген).
2. Қазақстан Республикасының Президентінің 09.03.2004 жылғы 2003-2006 жылдары Қазақстан Республикасында қаржылық секторды дамыту концепциясы жүзеге асыру шараларының жоспарын бекіту туралы Жарлығы.
3. Қазақстан Республикасының Даму банкісі туралы Қазақстан Республикасының 25.04.2001 жылғы Заңы.
4. Қазақстан Республикасының қаржылық рынокты және қаржылық ұйымдарды мемлекеттік реттеу және қадағалау рыногы туралы 04.07.2003 жылғы Қазақстан Республикасының Заңы.
5. Қазақстан Республикасының 2005 жылғы “Валюталық реттеу туралы” Заңы.

14. Тақырып: Банктік шарттардың түсінігі және түрлері.

Сілтеме сөздер: банктік операциялар, капитал, құқықтық реттеу.

1. Банктік шарттар: түсінігі, түрлері, мазмұны.
2. Банкілік шарттардың жасалу талаптары.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. «Қазақстан Республикасының Үкіметінің Мемлекеттік сатып алуларды жүзеге асырудың ерекше тәртібінің Ережесін бекіту туралы 20.02.2004 жылғы Қаулысы».
2. «Қазақстан Республикасының Үкіметінің ҚР Қаржы министрлігі туралы 11.01.2001 жылғы Ережені бекіту туралы Қаулысы».

3. «Қазақстан Республикасының Үкіметінің ҚР Қаржы министрлігінің қаржылық бақылау комитетінің қызметінің кейбір мәселелері туралы 19.06.2002 жылғы Қаулысы».

15. Тақырып: Банкті құру және оның жарғылық капиталына қатысу банктің құрылтайшыларымен акционерлерінің құқықтарымен міндеттері. Сілтеме сөздер: банктік операциялар, капитал, акционер.

1. Банкті құру және оның жарғылық капиталына қатысу.
2. Акционерлерінің құқықтарымен міндеттері.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. «Қазақстан Республикасының Үкіметінің Мемлекеттік сатып алуларды жүзеге асырудың ерекше тәртібінің Ережесін бекіту туралы 20.02.2004 жылғы Қаулысы».

2. «Қазақстан Республикасының Үкіметінің ҚР Қаржы министрлігі туралы 11.01.2001 жылғы Ережені бекіту туралы Қаулысы».

3. «Қазақстан Республикасының Үкіметінің ҚР Қаржы министрлігінің қаржылық бақылау комитетінің қызметінің кейбір мәселелері туралы 19.06.2002 жылғы Қаулысы».